

INFORMACE Z ČESKÝCH ČASOPISŮ č. 11/2019

Výběrová rešerše z Pedagogické bibliografické databáze. Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Cíle vyučování matematice / Milan Hejný -- cze

In: Učitel matematiky -- ISSN 1210-9037 -- Roč. 27, č. 3 (112) (2019), s. 160-168.

Autor uvádí a rozebírá hierarchii cílů při vyučování matematice. Jedná se o vztah žáka k matematice a kauzálnímu kritickému myšlení (intelektuální sebedůvěra, radost z intelektuální práce, potřeba řešit matematické úlohy), schopnosti sociální (schopnost žáka pracovat v týmu, mít dobrou interakci se spolužáky), schopnosti kognitivní a meta-kognitivní (zvědavost, potřeba porozumět pojmům a vztahům, hledání řešitelských strategií, zobecňování, abstrahování) a znalosti. Poslednímu cíli je věnován zbytek článku, zejména fenoménu porozumění v matematice.

matematika ; výuka ; poznávací proces ; myšlení ; pedagogická psychologie ; sociální dovednost ; znalost ; skupinová práce ; porozumění ; rozvíjení schopností ; cíl výuky ; kritické myšlení

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/474935>

2.

Jak hravě uniknout dezinformacím? Fakescape vám pomůže / Miroslav Hanus -- cze

In: Třídní učitel a vedení třídy -- ISSN 2570-8279 -- Roč. 2019, č. 3 (III.čtvrtletí) (2019), s. 30-31.

<http://fakescape.cz/>

Studenti MU FSS Brno vytvořili únikovou hru FAKESCAPE. Hra byla v lednu 2019 ve Washingtonu oceněna druhým místem v celosvětové soutěži Peer-to-Peer : Facebook Global Digital Challenge. Hra je určena středoškolákům a pomáhá v boji proti dezinformacím, rozvíjí kritické myšlení a podporuje mediální gramotnost studentů. Je stručně popsán princip hry i klady pro učitele.

hra ; střední škola ; ocenění ; žák ; soutěžení ; mediální výchova ; Masarykova univerzita. ; Česko ; úniková hra ; soutěže ; dezinformace ; mediální gramotnost ; kritické myšlení ; fake news ; princip ; 2019

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/474852>

3.

K žánrovému systému prostředků Erbenovy Kytice = On the system of Genre Markers in Erben's Kytice / Václav Jindráček -- cze

In: Český jazyk a literatura -- ISSN 0009-0786 -- Roč. 70, č. 1 (2019/2020), s. 7-13.

Článek popisuje proces umělecké tvorby, která zdůrazňuje spojení mezi Erbenovou Kyticí a zvyky lidové poezie. Zaměřuje se na žánrové znaky. Popis této metody ukazuje, jak Erben použil, změnil a rozšířil rysy běžné v různých lyrických a epických lidových textech a jak je přizpůsobil svým vlastním uměleckým principům. Autor uvádí příklady textů, v nichž se takové principy uplatnily, a na jejich základě ukazuje zdroje baladické atmosféry, utvářené dialogizovaným rozvíjením děje, rytmem básnického vyprávění, melodickým tvarem a zvukomalebnými jazykovými prostředky.

čeština ; literární výchova ; literární žánr ; umělecká činnost ; sběratelství ; poezie ; lidové umění ; lidová kultura ; spisovatel ; dílo ; tvořivost ; dialog ; Erben, Karel Jaromír, ; Erben, Karel Jaromír, ; balada ; básník ; kompozice

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475110>

4.

Kariérne kompetencie ako prediktory kariérneho úspechu / Ivana Magáčová Žilková -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Psychologie pro praxi -- ISSN 1803-8670 -- Roč. 53, č. 1 (2018), s. 47-57.

Cílem prezentované studie bylo zjistit vztah mezi kariérními kompetencemi a kariérním úspěchem. Kariérní kompetence byly měřeny dotazníkem CCI (Career Competencies Indicators) a subjektivní i objektivní úspěch v kariéře byl sledován z perspektivy čtyř ukazatelů - kariérní spokojenosti, vnímané

zaměstnatelnosti, platu a počtu povýšení. Vzorkem zkoumání bylo 206 zaměstnaných osob s průměrným věkem kolem 30 let. Výsledky ukázaly pozitivní vztah mezi kariérními kompetencemi a kariérní spokojeností, vnímanou zaměstnatelností a počtem povýšení, čímž se potvrdila důležitost kariérních kompetencí pro úspěšný kariérní rozvoj.

způsobilost ; práce ; úspěch v povolání ; působení ; zaměstnatelnost ; spokojenost v povolání ; plat ; postup ; výzkum ; profesní dráha ; Slovensko

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/474954>

5.

Neučme děti bezmoci / Marie Těthalová -- cze

In: Informatorium 3-8 : časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách -- ISSN 1210-7506 -- Roč. 26, č. 8 (říjen) (2019), s. 12-13.

Naučená bezmocnost je pojem, který v psychologii zavedl Martin Seligman. Vyplývá z přehnaně ochránářského přístupu rodičů k dítěti. Aktivita dítěte provázají úzkostné poznámky rodičů, radost z objevování nového se promění v dětské obavy. Psycholog Martin Seligman vidí jednoduchou možnost, jak se naučit optimismu, v projevování důvěry a podpory. Rodiče by si měli nechat svůj strach pro sebe a říkat dítěti: Ty to dokážeš! K naučené bezmocnosti jsou náchylné děti s nadprůměrnou inteligencí, děti s vývojovými poruchami (dyspraxie) a děti integrované. Je nutno učit děti od malička sebedůvěře.

předškolní dítě ; předškolní věk ; rodiče ; vztah rodiče-dítě ; strach ; sebedůvěra ; pedopsychologie ; pomoc ; důvěra ; působení ; přístup

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/474883>

6.

O potenciálu pedagogického dialogu = on the Potential of Pedagogic Dialogu / Jasňa Pacovská -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Didaktické studie -- ISSN 1804-1221 -- Roč. 10, č. 2 (2018), s. 29-39.

Žáci základní školy a vysokoškolští studenti byli dotazováni, jak si představují dobrého učitele. Autorka výzkumu pak porovnávala vybrané pedagogické a didaktické koncepce dialogu s představami respondentů. Teoretické koncepce i výzkum akcentovaly konkrétní aspekty dialogického vyučování, které odpovídaly představám žáků a studentů. Ti zakládají představu dobrého učitele na jeho komunikačních schopnostech, mezi nimiž je zásadní orientace na porozumění a naslouchání, což jsou hlavní charakteristiky plnohodnotného pedagogického dialogu.

základní škola ; vysoká škola ; učitel ; vysokoškolský pedagog ; dialog ; forma výuky ; vztah učitel-žák ; vztah učitel-student ; komunikace ; komunikační schopnost ; didaktika ; koncepce ; naslouchání ; dialogické vyučování ; potenciál

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/474970>

7.

Občanská výchova kdysi a dnes / Jiří Karban, Petra Slámová, Karel Minařík -- cze

In: Rodina a škola [cze] -- ISSN 0035-7766 -- Roč. 66, č. 7 (září) (2019), s. 10-12.

Tématem tří souvisejících textů je rozdíl mezi výukou občanské výchovy do roku 1989 a v současnosti. V souvislosti s 30. výročím sametové revoluce autor prvního textu připomíná vzdělávací cíle předmětu a propagandistické učivo zařazované do učebnic všech ročníků 2. stupně ZŠ až do roku 1989. Autorka druhého textu s názvem Jak učit občanku dnes? klade důraz na osobnost učitele ve výuce výchovy k občanství a upozorňuje na nedostatečnou dotaci hodin, protože učitel musí umět reagovat na narůstající množství různých témat a případně reagovat podle poptávky žáků. Karel Minařík v krátkém závěrečném textu upozorňuje na tři základní potíže s občanskou výchovou: časová dotace, úvazek pedagogů a proměnlivost obsahu.

škola ; základní škola ; střední škola ; výuka ; učitel ; učivo ; obsah výuky ; občanská výchova ; společenská změna ; společenský vývoj ; školská reforma ; učebnice ; komparace ; výchovně vzdělávací cíle ; výchova k občanství ; aprobace ; aktuálnost učiva ; základy společenských věd ; časová dotace

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/474974>

8.

Povinný předškolní rok nesplnil očekávání, podpora musí být komplexnější a dlouhodobá / Kateřina Lánská -- cze

In: Speciál pro MŠ : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 2019, č. 1 (2019).

Na jaře 2018 vydala Česká školní inspekce tematickou zprávu o dopadech povinného předškolního roku. Podle výsledků nesplnil očekávání. Děti ohrožené sociálním vyloučením měly díky této povinnosti dohnat své vrstevníky. Jeden rok však nestačí a řada z dětí do školek vůbec nenastoupila. Děti, které nastoupí do školky až v posledním předškolním roce, jsou většinou velice pozadu, a to ve všech směrech. Důležitá je spolupráce s rodinou. Organizace Člověk v tísni provedla šetření mezi pedagožkami. Součástí šetření byly i rozhovory s rodiči.

předškolní dítě ; předškolní věk ; mateřská škola ; povinná školní docházka ; přípravný ročník ; přechod z mateřské na základní školu ; sociálně znevýhodněný ; dítě ; školní adaptace ; adaptace ; učitel ; rodiče ; inspekce ; spolupráce ve výchově ; vztah rodiče-škola ; výsledek výzkumu ; Člověk v tísni (společnost) ; Česko ; šetření ; 2018

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/474783>

9.

Roční volno pro učitele -- cze

In: Řízení ve školství : [publikace pro řídicí pracovníky ve školství] -- ISSN 2336-7768 -- Roč. 27, č. 5 (2019), s. 24-27.

Zkušenosti a podmínky ročního volna pro učitele v zahraničí. Ve Velké Británii není rok volna prozatím právně ukotven, v současné době na toto téma probíhá diskuze. Podmínkou by mělo být odpracování 10 let a prokázání, že rok volna bude učitelem využit na studium nebo práci v oboru, který souvisí s výukovým předmětem učitele. Na Novém Zélandu se jedná o deset týdnů volna po odpracování pěti let ve státní škole. V USA existují tři důvody pro volno: zlepšení učitelských dovedností (odevzdává se závěrečná práce), získání certifikátu ze školení či odchod na zdravotní volno. Podmínkou je odpracování

čtrnácti let ve školství a členství v odborech. V Německu existuje možnost volna nejen pro učitele, ale i pro úředníky s tím, že si mohou vybírat z více variant (např. dva roky práce na plný úvazek a půl roku nižší úvazek se stoprocentním platem). V Rakousku se vždy jedná o dohodu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, žádné oficiální podmínky pro čerpání volna neexistují.

vyučující personál ; učitel ; pracovní podmínky ; systém výchovy a vzdělávání ; studijní volno ; komparace ; zahraničí ; Velká Británie ; Nový Zéland ; Spojené státy americké ; Německo ; Rakousko

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/474833>

10.

Teachers' images of the ideal student as a marker for school culture and its role in school alienation during the transition from primary to secondary education in Luxembourg / Alyssa Lauren Grecu, Tina Hascher, Andreas Hadjar -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Studia paedagogica : časopis Ústavu pedagogických věd FF MU Brno -- ISSN 1803-7437 -- Roč. 24, č. 2 (2019), s. 85-108.

Přechod z primárního na sekundární stupeň vzdělávání znamená zvláště ve stratifikovaných školských systémech významnou změnu školní kultury, se kterou se žáci obtížně vypořádávají. Při přechodu na sekundární stupeň dochází v důsledku toho k odcizení, ke kterému mohou přispět také specifická očekávání středoškolských učitelů od žáků. Lucemburský výzkum prezentovaný v příspěvku se pokusil osvětlit vztah mezi změnou školní kultury reprezentovanou představou učitelů o ideálním žákovi a školním odcizením žáka. Byl zvolen kvalitativní přístup a forma hloubkových rozhovorů, které byly analyzovány. V závěru článku jsou diskutovány zjištěné výsledky výzkumu.

přechod ze základní na střední školu ; přechod z prvního na druhý stupeň základní školy ; klima školy ; odcizení ; žák ; učitel ; očekávání ; kvalitativní výzkum ; výsledek výzkumu ; Lucembursko ; kultura školy

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475079>

11.

V zákopech genderové války / Matyáš Zrno -- cze

In: Psychologie dnes -- ISSN 1212-9607 -- Roč. 24, č. 12 (prosinec) (2018), s. 22-25.

Tématem článku je Úmluva Rady Evropy o prevenci a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí (Istanbulská úmluva). Autor vyjadřuje svůj vlastní kritický názor k jejímu znění a ptá se, zda potřebujeme úmluvu v situaci, kdy existuje rozsáhlý právní aparát. Istanbulská úmluva se pouští i do práv dalších skupin, kde se hovoří o genderové identitě. Do školních osnov na všech úrovních vzdělávacího systému je povinnost zahrnout otázky související s rovností mužů a žen, včetně genderových rolí bez stereotypů, podpora této problematiky je nutná i v neformálních vzdělávacích zařízeních pro trávení volného času.

smlouva ; mezinárodní smlouva ; gender ; pohlaví ; žena ; muž ; právo ; sociální kontrola ; sociální diskriminace ; násilí ; domácí násilí ; odchylka v chování ; protispolečenské chování ; prevence ; sociální prevence ; školní společenství ; Úmluva Rady Evropy o prevenci a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí ; úmluva ; Rada Evropy ; transsexualismus

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475133>

12.

Vplyv zdravotného postihnutia dieťaťa na súrodenecké vzťahy v rodine /
Schmidtová V., Molnárová Letovancová K., Slaný J. -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Česko-slovenská pediatrie : časopis České a Slovenské pediatické společnosti -- ISSN 0069-2328 -- Roč. 74, č. 5 (srpen) (2019), s. 265-270.

Výsledky slovenského výzkumu z roku 2018, kterého se účastnilo 332 respondentů, sourozenců dětí se zdravotním postižením, a to ve věku od 6 do 45 let. Dotazník byl zaměřen na interpersonální vztahy, intrapersonální prožívání, komunikaci a strach z postižení. Výsledky poukazují na poměrně pozitivní vztahy respondentů se sourozencem se zdravotním postižením, odhalen byl ale také negativní vliv zdravotního postižení na sourodenecký vztah v oblasti vnitřního prožívání respondenta a na komunikaci.

rodina ; rodinné prostředí ; sourozenec ; interpersonální vztahy ; vnímání ostatních ; postižený ; působení ; handicap ; výsledek výzkumu ; sociální komunikace ; strach ; Slovensko ; 2018

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/474778>

13.

Všeobecný faktor inteligencie : medzipohlavné rozdiely a vzťah k školskému prospěchu u žiakov stredných škôl / Peter Žitný, Marián Špajdel -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Československá psychologie : časopis pro psychologickou teorii a praxi -- ISSN 0009-062X -- Roč. 63, č. 4 (2019), s. 466-475.

Autoři výzkumu zjišťovali, zda existuje pohlavní rozdíl ve všeobecné kognitivní schopnosti, a zároveň zkoumali vzájemné vztahy mezi školním prospěchem a všeobecnou inteligencí. Výzkum realizovali na vzorku 567 slovenských žáků středních škol (279 mužů a 288 žen, věkové rozpětí 15-21 let). Kritériem školního prospěchu byly známky ze slovenského jazyka, matematiky a cizího jazyka (angličtina, němčina). V literatuře byl potvrzen současný trend zanedbatelných mezipohlavních rozdílů ve všeobecné kognitivní schopnosti, a dále se ukázal středně silný vztah všeobecné kognitivní schopnosti a školního prospěchu - vyšší úroveň schopnosti se váže k lepšímu prospěchu ve slovenském jazyce, matematice a cizím jazyce.

pohlavní rozdíl ; pohlaví ; inteligence ; poznávací schopnost ; střední škola ; prospěch ; slovenština ; angličtina ; němčina ; matematika ; klasifikace ; žák ; adolescent ; Slovensko ; věk 15-21

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/474547>

14.

Vysokoškoláci na zhroucení : co jim vadí? / Mojmir Sedláček -- cze

In: Psychologie dnes -- ISSN 1212-9607 -- Roč. 24, č. 11 (listopad) (2018), s. 42-43.

S obdobím vysokoškolského studia jsou spojeny stresové situace - studium, peníze, směřování kariéry, osobní život. Střední škola studenty nepřipravuje na dospělost. Psychologové nazývají toto období adolescentní moratorium nebo moratorium psychosociální. Mezi stresory, které musejí studenti řešit, autor zařazuje nutnost pracovat při studiu (potřeba praxe v oboru), výjezdy do zahraničí (cizí prostředí bez rodiny a přátel), zkoušková období. Autor textu informuje o dostupnosti psychologické pomoci, kterou je metoda MBSR (mindfulness-based stress reduction).

vysoká škola ; student ; studentský život ; psychologie učení ; psychologie chování ; pomoc ; terapie ; psychoterapeut ; částečný pracovní úvazek ; pobyt v cizině ; financování ; stres

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475129>

15.

Záleží na bydlení? : vztah nekvalitního bydlení a školních problémů dětí v chudých českých domácnostech / Daniel Prokop -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Sociologický časopis = Czech sociological review -- ISSN 0038-0288 -- Roč. 55, č. 4 (2019), s. 445-472.

Článek analyzuje vztah mezi neadekvátním bydlením a školním prospěchem žáků z chudých českých domácností (definovaných jako příjemci 2.4 násobku životního minima). Autor se zaměřil na otázky: 1) zda a nakolik problémy chudých dětí ve škole souvisejí s tím, jestli se jejich domácnosti potýkají či nepotýkají s konkrétními problémy v bydlení (přeplněné a malé bydlení, nestabilní bydlení a časté stěhování, přílišné zatížení rodiny náklady na bydlení, nebytové bydlení); 2) zda a nakolik problémy chudých dětí ve škole souvisejí s tím, že se v životě domácností kumuluje více problémů s bydlením a 3) které z uvedených problémů s bydlením souvisejí se školními problémy chudých dětí? Výsledky jsou diskutovány v návaznosti na českou veřejnou politiku, která řeší potřebnost sociálního bydlení a navržení příslušných zákonů.

žák ; prospěch ; hodnocení žáka ; byt ; působení ; chudoba ; domácnost ; životní úroveň ; výzkum ; sociální politika ; podmínky učení ; Česko

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475166>